

HOTEL I BANK

Na przełomie XIX i XX wieku pusty plac przy ówczesnej ulicy Leszczyńskiej (później Św. Ducha, dziś ulica 1 Maja) dotychczasowy właściciel Antoni Koliński sprzedał Edmundowi Czabajskiemu, który w 1908 roku wybudował gustowną narożnikową kamienicę dla najstarszego syna Tomasza. Ten otworzył tutaj Hotel Czabajski z oberżą. Obiekt stał się miejscem spotkań zamiejscowej ludności, a dla miejscowych kupców i handlarzy był terenem do załatwienia różnych interesów, tak, że z biegiem czasu powstała nazwa „giełda przedpołudniowa”. Nie udało się dotąd ustalić, jak długo Tomasz Czabajski prowadził swoje przedsięwzięcie. Wiadomo jednakże, że jeszcze przed I wojną światową budynek wydzierżawił Władysław Jezierski – późniejszy właściciel Hotelu Polonia. Obiekt funkcjonował najprawdopodobniej do 1918 roku.

W 1919 roku zamieszkał tu wraz z żoną zięć Tomasza Czabajskiego – Władysław Stachowski, znany kolekcjoner, działacz społeczny i regionalista. Niemal natychmiast wszedł w skład zarządu Banku Pożyczkowego, którego siedziba mieściła się przy ul. Św. Ducha 1. Był w tej instytucji jednym z pierwszych fachowców – wykwalifikowanych bankowców. Funkcje członka Zarządu, prezesa, dyrektora pełnił (z przerwą na lata 1914-1918) do roku 1955, zyskując sobie opinię doskonałego znawcy zawodu i niezwykle rzutkiego organizatora.

W Gostyniu prowadził szeroką działalność społeczną. Był między innymi prezesem gostyńskiego gniazda „Sokoła” oraz aktywnym członkiem Towarzystwa Czytelni Ludowych. Należał do inicjatorów budowy gimnazjum gostyńskiego, pełniąc w Komitecie budowy funkcję skarbnika. Był jednym z założycieli Polskiego Towarzystwa Dramatycznego imienia Aleksandra Fredry „Fredreum” – przemianowanego niebawem na Polskie Towarzystwo Kultury i Sztuki im. A. Fredry. Towarzystwo to odegrało znaczącą rolę w życiu kulturalnym międzywojennego Gostynia, prowadząc teatr amatorski, zasobną bibliotekę, szeroką działalność odczytową oraz wydawniczą. Był inicjatorem powstania oraz wieloletnim redaktorem bardzo popularnego czasopisma „Kronika Gostyńska”, wydawanego jako organ „Fredreum” w latach 1928-1939. Wydawnictwo to dzięki jego zabiegom pozyskało do współpracy wielu młodych regionalistów oraz znakomitych uczonych. Sam Stachowski był autorem licznych publikacji historycznych opartych na materiałach źródłowych oraz przekazach ikonograficznych.

W 1925 roku uruchomił w tym budynku księgarnię, którą prowadziła jego żona Lubomira, z domu Czabajka.

Mieszkając w tej kamienicy, urządził tutaj wspaniałe muzeum, pozyskując mozolnie drogą zakupów, darów i przekazów cenne eksponaty. Kolekcja Władysława Stachowskiego znana była w całej Polsce, odnotowały ją prawie wszystkie przewodniki po zbiorach muzealnych.

W 1945 roku budynek stał się siedzibą obecnego Powiatowego Banku Spółdzielczego, lecz Władysław Stachowski mieszkał tutaj do lat sześćdziesiątych XX wieku. Dzisiejszy bank jest kontynuatorem założonego w 1865 roku Towarzystwa Pożyczkowego.